

POSTANOWIENIE

11 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 11 lutego 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w W.
przeciwko P.P.

o zapłatę,

na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Gliwicach
postanowieniem z 7 stycznia 2025 r., I C 1899/24,
o przekazanie do sądu równorzędnego,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu (art. 44¹ § 1 k.p.c.).**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 7 stycznia 2025 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach wystąpił do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44¹ k.p.c. o przekazanie do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu sprawy z powództwa Bank SA w W. przeciwko P.P. o zapłatę.

2. W uzasadnieniu wskazał, że pozwany jest sędzią Sądu Okręgowego w Gliwicach, a w latach 2019-2024 pełnił też funkcję Prezesa sądu. Stąd, zdaniem sądu, zasadnym jest, dla dobra wymiaru sprawiedliwości, aby sprawę rozpoznawał inny sąd równorzędny.

3. Zgodnie z art. 44¹ § 1 k.p.c. przekazanie przez Sąd Najwyższy sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu jest możliwe tylko wówczas, gdy

wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.

4. Wskazany przepis stanowi odstępstwo od konstytucyjnej i ustawowej reguły rozpoznania sprawy cywilnej przez sąd miejscowo właściwy, co powoduje konieczność jego ścisłej wykładni. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że przepis art. 44¹ k.p.c. ma na względzie przeszkody dotyczące danego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości, a nie przeszkody odnoszące się do poszczególnych sędziów, gdyż w tym przypadku do rozwiązania zaistniałych wątpliwości służy instytucja wyłączenia sędziego od orzekania w danej sprawie.

5. Sąd Najwyższy w składzie orzekającym zajmuje stanowisko, iż przedmiotowy wniosek nie podlega rozpoznaniu na podstawie art. 44¹ k.p.c., albowiem w tej sprawie znajduje zastosowanie art. 48¹ k.p.c., zgodnie z którym w przypadku wyłączenia sędziego na podstawie art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c., sąd występuje do sądu nad nim przełożonego o wyznaczenie innego sądu do rozpoznania sprawy, a sąd przełożony wyznacza inny równorzędny sąd. Stanowisko to można uznać za ugruntowane w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. postanowienia SN: z 29 grudnia 2020 r., V CO 169/20; z 15 maja 2024 r., III CO 420/24).

6. W ocenie Sądu Najwyższego art. 48¹ k.p.c. należy rozumieć w ten sposób, że jeśli stroną w konkretnej sprawie jest określony sędzia sądu właściwego miejscowo i rzeczowo do rozpoznania sprawy, to na wniosek tego sądu sąd nad nim przełożony wyznacza do jej rozpoznania inny sąd równorzędny i to bez względu na to, czy sędzia wyłączony z mocy ustawy został wyznaczony do jej rozpoznania. Faktycznie jest to postać *curia inhabilis*, a nie *iudex inhabilis* (zob. uzasadnienie uchwały SN z 13 października 2022 r., III CZP 95/22).

7. Przepis ten należy więc uznać za *lex specialis* wobec regulacji z 44¹ k.p.c. W każdym przypadku, gdy zajdą przesłanki z art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c. aktualizuje się obowiązek wyznaczenia innego sądu równorzędnego do rozpoznania sprawy z udziałem tego sędziego w trybie, o którym mowa w art. 48¹ k.p.c.

8. Dlatego na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

[P.L.]

[t.n]